

30. april 2026

Indhold og værdi af den skimmelramte arkæologiske samling i Norddjurs Kommune

Som defineret af den internationale organisation *International Council of Museums* (ICOM) er indsamling, registrering og bevaring af kulturarv sammen med forskning og formidling i denne kulturarv grundstøt i museumsvesenet. Museum Østjylland er som statsanerkendt og statsstøttet museum lovmæssig forpligtet til at varetage disse opgaver, idet museet har det arkæologiske ansvar for Norddjurs Kommune.

Samlingerne i de af skimmelsvamp-angrebet berørte magasiner i kælderen og på toploftet i Købmandsgården i Grenaa omfatter ca. 80% af alle arkæologiske fund fra Norddjursland, som museet har indsamlet i henhold til sine lovmæssige forpligtelser siden 1970 og frem til 2011. I 1970 fik det daværende Djurslands Museum sin første faguddannede arkæolog og overtog det arkæologiske ansvar for Norddjurs Kommune fra Kulturhistorisk Museum i Randers. I 2011 fusionerede museet med Museet for Syddjurs og Kulturhistorisk Museum i Randers til det nuværende Museum Østjylland. Fund fra før 1970 er også repræsenteret, men udgør talmæssigt en mindre del af samlingen.

Samlingen omfatter genstande fra alle forhistoriske perioder fra istiden til og med vikingetiden og derudover fund fra middelalderen og frem. Tyngdepunktet ligger på omfattende fund fra slutningen af jægerstenalderen (Ertebøllekultur, ca. 5400-4000 f.Kr.) og fra bondestenalderen (ca. 4000-1700 f.Kr.), men mange af de mindre talrige fund fra oldtidens senere perioder har samme høje værdi. Fundene stammer fra 471 forskellige undersøgelser og indsamlinger og dækker Norddjurs bredt geografisk.

Samlingen danner grundlag for meget af museets formidling gennem både permanente og temporære udstillinger, hvor publikum direkte kan opleve genstandene. Men den er i samme grad væsentlig for formidlingsaktiviteter på digitale medier, foredrag etc. Denne formidling retter sig såvel mod borgerne i Norddjurs som mod turister. På det lokale plan er formidlingen af viden om Djurslands forhistorie væsentligt for befolkningens identitetsdannelse med mulighed for direkte borgerinddragelse. Museets samlingsbaserede formidlingstilbud udgør også et væsentligt tilbud til turisterne. Her rummer især de enestående stenalderfund fra Kolindsund-området et væsentligt potentiale, som kunne understøtte fremtidig turismeudvikling, f.eks. ved etableringen af et nyt besøgssted i kommunen.

Samlingen har en overordentlig stor værdi, idet mange af fundene er unikke ikke kun i lokal, men også i national og international sammenhæng. Nogle af fundene (fra Kainsbakke og Kirial Bro ved Kirial, Nederst ved Kærby, Hemmed og Ginnerup) er i dag internationale referencelokaliteter grundet det tidligere Djurslands Museums og Museum Østjyllands forskning. På grund af samlingens betydning har det alene i de sidste 12 år været muligt for Museum Østjylland at tilvejebringe ca. 15 mio. kroner i eksterne midler til forskning. Størstedelen af disse midler er anvendt til gennemførelsen af to store internationale forskningsprojekter. Et af disse omkring fundet ved Ginnerup-Holtskær er stadig i gang. Grundet de enestående fund har det i denne forbindelse været muligt at etablere et samarbejde med

nogle af verdens førende specialister både på det arkæologiske og især det naturvidenskabelige område. Dette samarbejde har udmøntet sig i en lang række nationale og ikke mindst internationale forskningspublikationer, herunder fem artikler i verdens førende videnskabelige tidsskrift, Nature. Samlingen rummer fortsat et stort uudnyttet potentiale til fortsættelse af dette arbejde, og museet modtager løbende anmodninger fra både danske og udenlandske forskere, der ønsker at anvende genstandene i deres arbejde. Samlingen har derfor også en stor værdi for museets etablering af nationale og internationale samarbejdsrelationer.